

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Vår ref. #/283182
Deres ref. 14/4955-

Oslo, 8. januar 2015

Redd Barnas hørings svar om forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven – Krav om relevant kompetanse i undervisningsfag m.m.

Vi viser til høringsbrev om forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven – Krav om relevant kompetanse i undervisningsfag m.m. datert 22.10.2014 og takker for muligheten til å komme med våre innspill.

Redd Barna arbeider nasjonalt og internasjonalt for oppfyllelse av barns rettigheter slik de er nedfelt i FNs konvensjon om barnets rettigheter (barnekonvensjonen). Redd Barnas Norgesprogram arbeider for styrking av barns rettigheter og overvåker og bekjemper brudd på barnerettighetene i Norge med særlig fokus på barn i sårbare livssituasjoner.

Redd Barna har noen kommentarer knyttet til høringens kapittel 3, Rett til å ta avgjørelser på barnets vegne når barneverntjenesten har overtatt omsorgen for barnet, og til kapittel 4, Faget religion, livssyn og etikk (RLE).

Kapittel 3 Rett til å ta avgjørelser på barnets vegne når barneverntjenesten har overtatt omsorgen for barnet

Redd Barna er positiv til forslaget om den nye bestemmelsen i opplæringsloven og privatskoleloven hvor det reguleres særskilt om det er foreldrene eller barneverntjenesten som kan ta avgjørelser på vegne av barnet i skolesaker. Vi har likevel en kommentar til departementets forslag angående barnets rett til å bli hørt.

I høringsnotatet, kapittel 3.4 om departementets forslag, sier departementet at forslaget ikke berører hvilke avgjørelser barnet selv kan ta eller i hvilke avgjørelser barnet skal høres. Redd Barna vil minne om at barn har rett til medvirkning og til å bli hørt i *alle* saker som berører dem, og dette gjelder særlig i skole- og barnevernssaker, jf. barnekonvensjonen artikkel 12, barnevernloven § 4-1 og 6-3 og barneloven § 31. Det er ikke et spørsmål i hvilke saker barnet skal høres, men en selvstendig rett barnet har i *alle* disse sakene.

Redd Barna mener at særlig i skolesaker hvor enten barneverntjenesten eller foreldre kan ta avgjørelser på vegne av barnet, er det viktig å ha et stort fokus på barnets rett til medvirkning og til å bli hørt. Dette gjelder for eksempel i sakene hvor barnet har liten kontakt med foreldre og foreldre kan ta avgjørelser på vegne av barnet i vesentlige spørsmål. Dette kan være i spørsmål som for eksempel: valg av privat skole, fritak fra hele opplæringsplikten, fritak fra undervisning ut fra foreldrenes religion eller livssyn, krav om opplæring i og på samisk og finsk og valg av målform. Redd Barna mener at det i disse tilfellene er særdeles viktig å ivareta og regulere barnets rett til å bli hørt.

Det ligger et spesielt ansvar på barneverntjenesten å tilrettelegge for barnet som er plassert under deres omsorg at det kan medvirke og bli hørt, jf. bvl. § 4-1. Det ligger også i Opplæringslovens formålsparagraf at barn har rett til medvirkning. I disse sakene er det likevel en stor fare for at barns medvirkning faller mellom to stoler, og det kan fort bli oversett at både barnekonvensjonen artikkel 12, barnevernloven §§ 4-1 og 6-3 og opplæringsloven § 1-1 kommer til anvendelse.

Redd Barna mener derfor at barnets rett til medvirkning og til å bli hørt i alle saker som angår dem skal inn i selve forskriften. På den måten blir det synlig at barn skal høres når foreldre eller barneverntjenesten tar avgjørelser på barnets vegne i skolesaker ved omsorgsovertakelse etter barnevernloven § 4-12. Vi mener også at ansvaret for at barn blir hørt i disse sakene skal ligge hos barnevernet og at det skal fastsettes tydelige regler for hvordan dette gjøres i hvilke tilfeller barnevernet skal ta en avgjørelse og i hvilke tilfeller foreldre skal ta en avgjørelse.

Kapitel 4 Faget religion, livssyn og etikk (RLE)

Regjeringen ønsker at kristendommen skal vektlegges mer i RLE-faget i grunnskolen. Departementet foreslår derfor endringer i opplæringsloven og i læreplanen, som har status som forskrift, i religion, livssyn og etikk. Forslaget går ut på at faget skifter navn fra RLE til KRLE (kristendom, religion, livssyn og etikk) for blant annet å synliggjøre 'den kvantitative vektleggingen av de ulike religionene i faget' og at innholdet i faget skal fordeles med «om lag halvparten av timetallet til kristendomskunnskap» som vil bidra til at kristendommens plass i faget styrkes. Departementet vurderer endringsforslagene til å ligge innenfor rammene av nasjonal diskrimineringslovgivning og internasjonale krav til vern av menneskerettigheter.

Redd Barna vil vise til at det ikke er foretatt noen særskilt evaluering av RLE-faget, slik FNs barnekomité anbefalinger til Norge i 2010 legger opp til. Barnekomiteen stiller spørsmål ved hvordan barn i praksis gis en objektiv orientering om de ulike tilnærmingene til de grunnleggende spørsmål og utfordringer i menneskelivet. Evalueringen av faget inngår imidlertid i mandatet til Ludvigsen-utvalget som skal vurdere grunnopplærings fag opp mot krav til kompetanse i et fremtidig samfunns- og arbeidsliv. Utvalget skal avgi sin hovedutredning innen juni 2015. I hvilken grad målene er nådd for å realisere

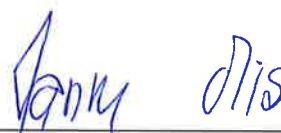

målsettingen med faget på en tilfredsstillende måte, kan vi derfor ikke si noe om og Redd Barna stiller seg derfor undrende over departementenes forslag på dette tidspunktet. Vi mener at det er merkelig å komme med et endringsforslag der hvor det ikke er tydelig hvordan de tidligere endringer fungerer i praksis.

Videre mener departementet å finne få holdepunkter for at blant annet barnekonvensjonen er til hinder for de endringene som foreslås. Redd Barna mener at med å gi forrang til kristendommen innenfor faget, ikke kan utelukkes til å være et brudd på barnekonvensjonen artikkel 29 jf. artikkel 2 om ikke-diskriminering. Det er et spørsmål om faget fremdeles kan ses som tilstrekkelig nøytralt når kristendommen blir vektlagt mer på bekostning av de andre religionene og livssyn, som kritikken av FNs menneskerettighetskomité, FNs barnekomité og Europarådets menneskerettighetsdomstol tidligere har gått ut på.

Redd Barna anbefaler derfor at undervisningen også i framtiden presenterer alle verdensreligioner og livssyn på en objektiv, kritisk, og pluralistisk måte, uten å gi forrang til kristendommen eller andre religioner eller livssyn.

Med vennlig hilsen,
Redd Barna

Janne Olise Raanes
Leder Norgesprogram

Sanne Hofman
Rettighetsrådgiver

